

Turism

Ånge
kommun

Turism

Senast uppdaterad: 2023-05-30

Innehållsförteckning

Turism i Ånge kommun	5
Utmaningar och möjligheter	5
LIS-områden för utveckling av besöksnäringen.....	7
Intressekonflikter.....	8

Vad är turism?

Turism som fenomen har sedan samhällets strukturomvandling under mitten på 1900-talet fått ett uppsving. Turismen sträcker sig över flera traditionella sektioner och branschområden; så som transport, hotell- och restaurang, natur- och kulturmiljöer, digital infrastruktur, sophantering mm. Besöksnäringen har därför ett eget ekonomiskt värde som påverkar en platsutveckling. Att utveckla en plats för besökare har ofta en positiv inverkan för invånare i området, då det ofta innefattar att skapa en attraktiv plats med hög tillgänglighet. Att utveckla för besökare skapar också ett incitament och underlag för annan utveckling, exempelvis nya företag, restauranger, caféer eller övernattningsmöjligheter som i sin tur kan gynna lokalbefolkningen.

”Besöksnäringen är inte en bransch utan består av delar från många branscher. Detta gör näringen unik och behovet av samarbete större”

Figur 1: St. Olavs leden

Turism är en ung bransch med hög förändringsgrad. Hur vi väljer att resa påverkas mycket av samhällstrender, konjunkturer och livstilsval. Medvetenheten kring vikten av hållbart resande har ökat och Coronapandemin 2020 har visat att branschen till vissa delar är ekonomiskt bräcklig och har låg stresstolerans. I spåren av Coronapandemin har under 2020 intresset för inrikes resande ökat i Sverige, i synnerhet kopplat till natur- och friluftsliv. Därför kan det vara av vikt att utveckla en bredd av besöksmål och upplevelser som även tilltalar lokalbefolkningen och besökare från kringliggande län för att ta tillvara på möjligheterna av de som ”hemestrar”.

Besöksnäringen löper redan idag genom många olika traditionella sektorer och branscher och kan i framtiden förväntas en större breddning mot tex digitalisering och IT.

Vi kan förvänta oss en snabbt växande professionalisering av företagen och att många kommuner och regioner tillskriver turismen en större vikt för platsattraktivitet och regional utveckling. Turismutveckling och hållbarhet diskuteras ofta, nedan presenteras tre hållbarhetsaspekter kortfattat:

Ekologisk hållbarhet - Resan är en nödvändig men inte oproblematisk länk i kedjan inom turism då denna i sig gör ett klimatavtryck. Arbetet med att hållbara transporter är därför av stor vikt för besöksnäringen.

Ekonomisk hållbarhet - För en långsiktigt hållbar besöksnäring krävs uthålliga affärsmodeller och kreativ affärsmässighet för att möta en värld i ständig förändring.

Social hållbarhet - En plats värd att besöka är en plats värd att bo på. Det finns flera lyckade exempel på platser där en stark besöksnäring lett till inflyttning, kvarstanning, ökad stolthet och förbättrade levnadsvillkor för platsen där man bor.

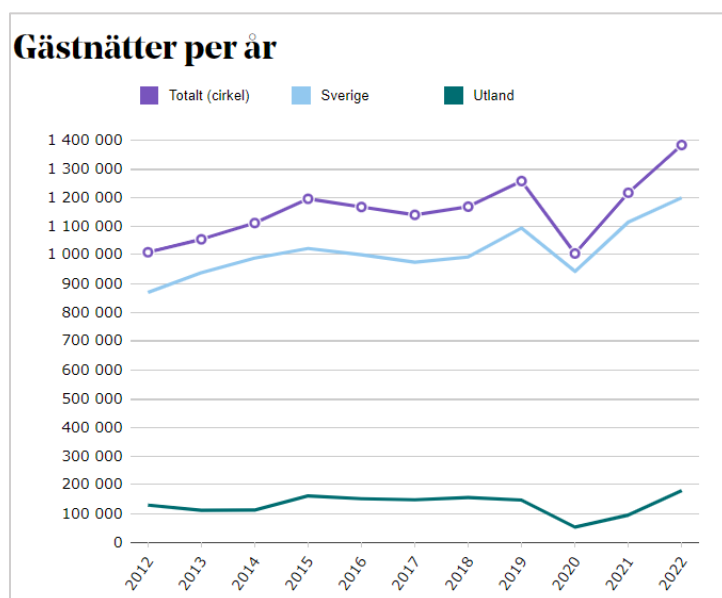

Figur 2: Vikbron

Turism i Ånge kommun

Ånge kommun har en rik naturturism, som möjliggörs genom närheten till aktiva natur- och friluftsområden samt det strategiska läget till andra vinterdestinationer inom Västernorrland-, Jämtland- och Gävleborgsregionen. Ånge kommun är en järnvägsknut i Västernorrlands län och i dagsläget en genomfartskommun för besökare som ska till andra destinationer i kringliggande kommuner och län. Den största reseanledningen till Ånge är främst för att passera till andra destinationer i bland annat Åre, Härjedalen, men även för semesterboende på landställen. Naturturismen är den största dragkroken i Ånge kommun. Vandringsleder som till exempel St Olofs leden, tillgången till vinteraktiviteter och andra mindre turistanläggningar under sommarhalvåret skapar mindre noder i kommunen för besökare och boende.

Många gånger mäts turism och besökare i antalet gästnätter. För Ånge kommun finns det lite statistik

över gästnätter sedan 2011. Därför presenteras statistik från Tillväxtverket (2023) över gästnätter för Västernorrlands län nedan. För Västernorrlands län har antalet gästnätter stadigt ökat det senaste 10 åren, med en nedgång under 2020 då pandemin satte begränsningar för resande. Efter pandemin har antalet gästnätter ökat kraftigt igen vilket visar på att besöksnäringen är en växande bransch i länet.

Figur 3: Antalet gästnätter i Västernorrlands län över perioden 2012–2022 (hämtad från Tillväxtverket, 2023-05-11).

Utmaningar och möjligheter

I nuläget finns en god hotellkapacitet i Ånge kommun, men för att möjliggöra för fler besökare i framtiden behöver fler hotell och andra korttidsboenden tillkomma. Etableringar inom övriga näringslivet exempelvis den gröna industriomställningen skapar behov av både kort- och långtidsboenden i kommunen, vilket i nuläget påverkar tillgången på hotellplatser i centrala Ånge.

Ånge kommun behöver fortsatt arbeta med att utveckla och marknadsföra lokala turistmål för att stimulera turistnäringen. Skyltning är en viktig aspekt för att besökare och lokalbefolkning ska hitta till besökspunkterna. Nuvarande turistnoder behöver även upprustas med nya fräschare faciliteter på platsen.

Figur 4: St. Olavs leden skyltning.

Ånges centralorter behöver även arbeta med att skapa fler lokaler för näringslivet. Verksamheter som skapar arbetstillfällen samt nya service och handelspunkter skapar attraktivare orter för såväl besökare som boende.

Ånge behöver aktivt möta nämnda utmaningar, ställa om och hitta nya hållbara lösningar. Det finns stora möjligheter i att tydligare framhäva Ånge kommuns lokal värden och besökspunkter. Ånges natur- och kulturhistoriska värden samt andra lokala besöksnoder kan utvecklas och tillgängliggöras för såväl turister som för kommunens invånare.

Transport och infrastruktur

Ånge har en stark grundinfrastruktur med knutpunkter på land i form av tåg och bil samt närhet till Sundsvall-Timrå flygplats. Det är av stor vikt för turismen att dessa knutpunkter bevaras och gärna vidareutvecklas. Det skulle vara av stor betydelse med kortare restid för tåg till Stockholm för att öka benägenheten av att använda tåget som färdmedel.

Ånge stationshus som binder samman Norra stambanan och Mittbanan utgör en viktig knutpunkt för vidare resande inom kommunen. Viktiga transportstråk som passerar kommunen; E14, 83 och 315.

Figur 5: Väg vid vikbron.

LIS-områden för utveckling av besöksnäringen

För att möjliggöra utveckling av besöksnäring, turism, kan kommunen i sin översiktsplan peka ut LIS-områden (Landsbygdsutveckling i strandnära lägen) där det redan finns pågående verksamhet med inriktning på besöksnäring eller där det bedöms finnas möjlighet till en sådan utveckling. Besöksnäringen har stor potential att utveckla landsbygden och områden för tex camping, konferensanläggningar, fiskecamp, restauranger och hotell mm. Inom dessa områden kan dispenskäl från strandskydd prövas för ett landsbygdsutvecklande syfte. Avsikten med områdena är att ge förbättrade möjligheter till åtgärder som ökar besöksnäringens konkurrenskraft och attraktivitet. Det ökar i sin tur förutsättningar för sysselsättning och service på orten och dess omgivning.

Figur 6. S:t Olavs leden Viknäset.

Intressekonflikter

Fritidsturism nyttjar ofta besöksmål med höga natur- och kulturvärden som många gånger är utpekade som skyddsvärda eller av nationellt intresse att värna (riksintressen).

I Ånge finns flera större områden för friluftsliv avgränsade som riksintressen – Haverö strömmar, Jämtgaveln, Helvetesbrännan med vattenån-dysjön är några exempel. Dessutom finns flera riksintressen för kulturmiljö; Haverö, Borgsjö, Ljungans dalgång, Boltjärn, riksintressen för naturvård, Natura 2000 samt olika byggnadsminnen.

Samtidigt som det är önskvärt att fler får ta del av Sveriges fina naturmiljöer och att dessa kan generera turistekonomiska och samhällsnyttiga effekter är det viktigt att anlägga ett hållbarhetsperspektiv så att miljöerna bevaras för framtida generationer. Detta kan leda till framtida markanspråk för anläggande och förstärkning av infrastruktur som exempelvis spår- och leder, parkeringar eller olika sanitetsutrymmen som omklädnings-, toaletter och duschutrymmen. I geografiska områden där naturturismen har stor potential att utvecklas finns samtidigt intressen kring exploatering av naturresurser (skog, mineralutvinning m.m.) och etablering av energiutvinning (vindkraft, vattenkraft). Dessa olika intressen kräver stora ytor och kan på olika sätt påverka natur- och kulturvärden. Därför krävs avvägningar gällande mark- och vattenanvändning så att olika områden kan prioriteras för olika användning.